

Womhaj Bóh!

Cižko 12.
20. mërza.

Łětnik 8.
1898.

Šerbske njedželske łopjenka.

Wudawaju šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knihiczišczeretni w Budyščinje a šu tam dostacž ja šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

Njedžela Łátare.

Iej. 66, 10.

Łátare, t. j. wješel šo, rěka ta njedžela po Iesaias 66, 10: Wješelcže šo i Jerusalemom, a šradujcže šo nad nim wšchitzy, kotřiž jo lubujcže! Njeje to špodžiwne napominanje w šwjatym póstnym čašu? Póstny čaš je šrudny čaš; wón naš na čzerpjenje a wumrjecže našeho šbóžnika potašuje a dopomina. Našche hrěchi a šlósce a pšchestupjenja šu jemu to naczinile. A teho dla my špěwacž mamy:

Nje dyrbjesche Bóh kšostacž
Ja w heli dyrbjach woštacž,
Šwjasaňy wot čzerta,
Te šwjaški, krjudowanje
A šchtož cže hewať šrani,
Šsy ty wšcho čzerpil moje dla!

A tola mamy wjele, wjele pšchicžiny, šo šo tež w šwjatym póstnym čašu wješelimy. Wšchato wulku, njewurjeknjenu hnadu našeho wumožnika wobhladamy, kotryž ma naš tak lubo, še je šwoje žiwjenje ša naš podať a šwoju drohu krej ša naš pšchelať. Teho dla šměmy my šo, hdyž tež se šylsami, na jeho hórkim čzerpjenju wješelicž; pšchetož i teho wšcheho špóšuwammy, šo Bóh tak wjele do naš dzerži, šo jemu njeje žel, žiwjenje šwojeho jenicžkeho narodženeho šyna ša naš podacž, šo by naš se šwojej šmjercžu i mozy čzerta wukupil a wudobyl. Wješelcže šo teho dla nad Jerusalemom, kaž šo pšchecželniza njewještju

šraduje, hdyž šylschi, kažke wopory nawoženja pšchinješe, šo by šebi njewještju dobyť.

Něhdy jedny Indianški a Europiški w Božej šlužbje w Amerizy hromadže šedžeshtaj. Europiškemu běšche wěž jara woštudla. Indianški pak bě tak jara hnuty, šo jemu šylsy i woczow běžachu. Šdyž i kemsche domoj džeshtaj, Indianški jedny krocž po druhim prajesche: „Ach, kaž krašne! ach, kaž krašne!“ „D“, Europiški wotmolwi, „ja tola njewěm, šchto tajku haru wo předomauju čzinišch; mi je wěž jara woštudla byla.“ „D“, Indianški wotmolwi, „to ja hižo wěrju. Šlaj, hdyž by žadny knjes prajil, ja čžu cži nowu šutnju daricž, dha šwoju roštorhanu draštu šebi wobhladam a rjeknu: prošču, prošču, i wješelom tež pošticženu šutnju wošmu. Ty pak šebi šwoju draštu wobhladašch a rjeknjesh: o, moja šutnja je hišcže dobra došcž, naprošcheneje šutnje nochzu mēcž. — Šlaj, ja šym kšudy, hubjeny hrěšchuit, a šmjercž pšched woczomaj widžu. Duž mój šbóžnik pšchindže a mi žiwjenje pošticži. Tehdy ja praju: měj džak, měj džak, a i woběmaj rukomaj ša nim hrabam. Wy pak šcže šamšneje prawdy tajzy polni, a we šwojich dobrých pocžinkach tak hordži, šo mēnicže, wy hižo šami se šwojej mozu do nješjes pšchindžecže a šbóžnika njetrjebacže.“ Na tym leži, šo šo tak prawje šwojeho wumoženia njewješelimy a šo temu šnjesej i žykeje wutrobny njedžakujemy. W šwojej wutrobje hišcže tak prawje nušy a hubjenštwu hrěcha nješšmy pošnali a šacžuli. Prawje wješelicž šo jeno tón móže, kotryž je prawje šrudny byl. Teho dla naš tón šnjesh tak hušto do šrudoby wjedže,

„Tvoj nan Menru je ju k žebi wjał do mróczeloweho hroda“, rjekny Morgan khtunje.

Arwin sašlyšcha to jenož i pol wuchom; jeho mloda dušcha běšche psche wjele wuczerpicž mēla. Womora pokry jeho žmilnje se žwojim plaščežom. Wón rosum šhubiwšchi na semju padny.

(Pofracžowanje.)

Nascha cžer dže k njebežam.

Słóž: Jesuž moja nadžija.

Nascha cžer dže k njebežam,
Jenož hoščo žmy na semi,
Hacž my tam do Kanaan
S puščiny žmy pschijedženi,
Tudy je nasch puštny kraj,
W njebju pak nasch wótzny raj.

Dušcha šbēhū žo k njebežam,
Dokelž njebežske masch byče;
Schtož je semšte, njemže nam
K njebežam dacž prawe tycže,
Myšl Wóh žam rošwētkla,
Hdžež saž' džešč, žwój wukhod ma.

Wóh naž woła k njebežam,
Hdyž ja w žlowje žlyšchu jeho,
Pokaže to městno nam,
Hdžež je mēr a hdžež žmy jeho;
Hdyž to žlowo wobthowam,
Dha ja cžahnu k njebežam.

Wēra k njebju pokaže,
Kajti lóž mam junu dostacž,
Wutroba žno horje dže,
Hdžež dže wjšche hwēšdow woštacž.
Tam jich žwētklo šahinje,
Tam je wjele jažnišche.

Ssmjercž mje budže k njebežam
K prawej domijnje dom wodžicž,
Hdžež ja po wschej nudy tam
Wyštajo tam budu žhodžicž:
Jesuž dže mi do předta,
Sa mnu dušcha wješela.

K njebežam, haj, k njebežam!
Dyrbi moje hežlo woštacž,
Čžeknyčž hrēščnym wješelam,
So tam móžu šbóžnosčž dostacž:
Moja myšl dže k njebežam,
Hacž žym junu w njebju žam.

Ernt Delaž.

Pawol Flemming.

(1609—1640.)

Wožebje lubowany žhērlušč je žhērlušč Pawola Flemminga: W wschēch škutkach a wschēm džēle dam Bohu radžicž žple! W jeho žiwjenju je žo to na špodžiwne wajšnje wopokajalo. Srodženy dla hubjenštwu žwojeho wótzneho kraja a ewangeliške žyrtwje w 30 lētnēj wójnje běšche žo wón k poželštwu pschijamnyl, kotrež wóiwoda Bjedrich Schleswig-Holsteinski k žwojemu žwatej, ruškemu zarej, wuhotowajše. Přjedy hacž wón to štrachne pučžowanje nastupi, pschihotowa žo žnutškwonje ja nje i tym, šo tón žhērlušč špēžni. K tajkeho pschihotowanja běšche jemu trjeba, pschetož wot tuteho pučžowanja žem tón žhērluščer w žwojim žiwjenju žaneho mēra wjazy njenamala. Pschetož k jēšbje do Ruskeje žo druhe poželške pučžowanje do Persijskeje pschijamny. K na tutymaj pučžowanjomaj mēješche wón najčžejšche štrachoty pschētracž: Wichor na narašchim morju, na Kaspiškim morju žo kóžž roslama, woni mējachu njewuprajne cžěžkoty pschētracž, přjedy hacž psches Taurus do Šspahana pschidžechu a tam buchū nadpadnjeni, šo žo Flemming i nudy w armeniskej žyrtwi wukhowa. Na dompučžu mēješche žo sažo na hórku sawiščž a pschidžedženje

hnēwacž. Tola wschitko šdasche žo dobre byčž, jako čžyšche žo do wótzneho kraja žo wróčžiwšchi w Hamburgu jako lēkar sažydlicž. Žato pak běšche tam lēdy žwoje džēlo šapocžal a čžyšche žo se žwojej dołholētnēj njemjēstu woženicž, duž jeho šžyžčži lēt štareho nahla žmjercž přjecž wša. Šat šrudnušchi dyrbjal žo nam sahi kónž žiwjenja tuteho wobdarženeho žhērluščerja šdacž, hdyž to njeby i dobom dobre kšchēščžijanske žiwjenje bylo, hdyž wón njeby žam se žwojeho nashonjenja prajicž mohł:

Ža žym žo podal jemu
Živy a morwy k wschemu,
Schtož na mnje dopuščēžči;
Nječ Wóh tón Wótz žo jara
Šam ja wschē wēžy štara,
Wón wē, hdy je cžadž najlēpšchi.

Wšhelate i bliska a i daloka.

— W šjawnej rošprawje provinzialneho towarštwu ja šnutskwonwe mišionštwu wot knjesa šararja Gāblera podatej a w Budyškich Nowinach wocžiščēžanej, špomina žo tež na nasche njedželške kopjeno „Wombaj Wóh“, jako jenicžke w Šakškej wukhadžaze, kotrež kaž „šukšod“ a „njedželške kopjeno“ k natwarjenju žlyži. To budže wēščže lubym cžitarjam nascheho kopjena, kotrychž licžba Bohu džašakowano lēto wot lēta pschibywa, šwješelaze, šo nasche žerbške kopjeno tež druhdže pschipójnacže namaka.

— Šandženu njedželu šemrje w Budyščinje po dołhim cžeržpenju knjes wokrježny hejtman tajny radžicžel i Wošje, runje na žwojim 63. narodnym dnju. 1. haprleje 1895 nastupi wón wažne šastojnštwu wokrježneho hejtmana w Budyščinje, a wón bu i tym tež wodžer konsistorialneje wjšchnošče we Žužyžy. S wulkej žwēdomliwosčžu je žo wón štaral ja nasche žyrtwške naležnosčže, kaž běšche wón we wutrobje wērjazy živy kšchēščžijan. Duž wutrobnje žarujemy pschi rowje teho muža, kotryž bu nam po krotkim žohnowanym škutkowanju tak žhētije wšaty.

— Wulke wažne pschemēnjenje štanje žo wot 15. haprleje na naschich šakškich železnizach. Šak mjenowane džešške billety, kotrež hacž do teho cžadža 3 dny placžachu, wot pomjenowaneho dnja 10 dnjow na šakškich železnizach placža. To budže wēščže wschitkim jara witana wēž, pschetož ja dališche pučžowanje, hdžež dyrbjesche cžlowjel psches pol dnja jēcž, bēchu 3 dny kušchi cžadž, šo mohł žo sažo w prawym cžadžu domoj wróčžicž. Wēško pak tež budže ščžehwł tehole postajenja žhētre pomjenščenje w dołhodach w železnizy. S dobrým prawom pak je direkžnja železnizy žo i tym na to prawe štejniščēžo štipila, šo ma železniza ludžom žlyžicž a jim pučžowanje po móžnosčži polóžecž.

— Šule njedželu šmēja žo přenje lētusche žerbške kemščenje w nashwilnej žyrtwi na Šipowej hažy w Draždžanach. Špowjednu wucžbu šmēje knjes šarar dr. Kencž i Wjelecžina a předowanje knjes šarar ryčžer Žakub i Nječwacžidla. Předowanje budže i dobom wopomnjenške předowanje na nascheho nješapomniteho Šmijcha, kotryž je dołhe lēta žerbške kemščenja w Draždžanach nawjedowal. Wodženje kemščenja je žo po jeho minjenju knjesej šararjej Žakubej w Nječwacžidle pschepodalo.

— Šakoniški nacžišł wo dołhodach pruskich duchownych je w tyčhle dnjach na pruski šejm došchol. Nadžijomuje žo wot šejma pschiwosmje, šo pruszy duchowni žwoje dołho wocžakowane a derje šažlyžene šarjadowanje žwojich dołhodow doštanu.

— Šak daloko móže šanatismus cžlowjeka domjēčž, pofajuje ščžehowazy podawł: Škrajny žud w Moskwe je po wjazydnjowškim jednanju mlodeho bura Šawa Škoru k žmjercži wotžudžil, dokelž běšche i nabožiniškeho šanatismu žaloštny nješutk wukonjal. Šeho šotra woženi žo w dezembrije 1896 i katholicškim burom, hacž runjež to žwóžba hinascheje wēry dla pschidacž wochžyšche; najhōršcho cžinjēšche jejny bratr, a jako žo wona wot žēntwy wotštrachicž njechajše, jej wón wospjet hrožesche, šo ju škōžuje. 5. junija šandženeho lēta wón žwój žaloštny wotpohlad do šutka štaji. Wón žwojej žotši, kotraž štadło na paštwu cžerjesche, do pučža žo štupi, ju i nožom wjazy kōčž do wutrobna a žiwota kō; ta wboha hnydom na žaloštne šranjenja wumrje.

— W šadowštwje nashonjeni ludžo wēščēža lētku dobre šadowe lēto. Woni žu na šchtomach wobkēžbowali, šo šchtomny na plody derje cžerja. To by wēščže jara dobre bylo po šandženym žhudym lēčže, hdžež bē jara mało šadu, šo dyrbjesche žo šad i hromadami i wukraja pschiwožowacž. Šle njechamy žo tež do

čaja wješelic, dokelž padowym schtomam wot čaja kčezca hacž k žnjam wjele njepšeczelow hrošy, kotrež hušto dobre nadžije na jene dobo šanicza.

— Wulki strach je, so mjes šjenocženymi amerikanškimi statami a Španiskej wójna wudyri, dokelž Amerikanšy šbježarjow na kupje Kuba pšecželowo Španiskim, tule kupu wobtnježazym, sčradžu podpjeraja, a dokelž šabo Amerikanšy Španiskich winuja, so šu woni wulku amerikanšku lódž pšchi brjohu teje kupy roštšelicž dali. Wobaj stataj šo na wójnu hotuja, a kóždy džej móže powješč wo wudyrjenej wójnje dóncž. Bóh daj, so by ta hrožaza mroczalka hnadnje nimo čahnyła!

Lubosč a džak Jesušeja sa jeho čerpenje.

Hłób: Sdyž Jesuž na šchiž pšchibity.
Schtož Jesom Šhrysta lubuje,
Som' šwoju dušchu podał je,
Tón i wutrobu tak praji:
Ša šo čži, Božo, džakuju,
So šyna sa mnje staji.

Tak šle njej' ničžo na šwécze,
Šmjerč, nusa, štyšt, pót, čerpenje,
Šaj tež to helšte wucže,
Wot wšeho Bóh naš wumóže
Pšches šwojoh' šyna rucže.

Tej heli běchmy wopravdži
A wécžnej šmjercži podacži,
Šiž škajecž naš wšech chyzšche;
Bóh šepschi šredk pak naloži,
Šsyn ša naš k šmjercži džiče.

Duž lubuj, šhwal joh' teho dla,
Šso wotročk ščini našche dla,
Do wopomni tola šwěru!
Wón da čži paradš a raj,
Škaž šchacharjej pšches wěru.

Dži i nim hacž k šchižej do šmjercže
A njeměj w nušy štróženje!
Budž i nim tež pohrjebany,
Dha budžesch tu a wécžnje tam
Měcz horjestacže i hnadu.

Čžescž, šhwalba, džak do wécžnošče
Budž tej troječžkej jednocže,
Tak dolho hacž šmy živi,
Pšches Jesom Šhrysta šmjercž a frej
Šnaš wot hrěchow frej čžini.

Ernst Šelaf.

91. psalm.

Sako Ruskej w lécze 1812 Franzowsjo hrošychu do kraja padnyč, běchu wšchitzu jara njeměni, jenož wječch Gallizyn niž. Šeho pšecželjo šo džiwachu; bě wón šnano šhěžorowy pšcheradnik? To běšche njemóžno; jeho šwěrnosč běšche wěsta. W tym wážnym wokomiknjenju myšlesche šebi wječch, šo je jeho pšchišluchnosč, šhěžora i tej škalu snateho ščžinicž, pšches kotruž wón w strachocže měrnny wosta; wón prošesche wo roščeržowanje; wone bu jemu dowolene. Wěš, rēcžesche šo najprjedy wo bliženju njepšecžela; na to šhěžor na džiwne šadžerženje teho wječcha pokasa, kotrež wšchitkim nadpadowasche. Šhěžor šo jeho woprascha, pšches čžo je tak čžichi a měrnny pšchi wšchěch wulkich strachotach; wječch mału bibliju še šaka wucžezje a ju šhěžorej poda. Sako pak tón ruku wupšchestrě, šo by ju wšal, wona na šemju padže a šo pšchi 91. psalmje wocžini. „O šo by Wašcha Majestošč tónle wucžek pytačž čžyła!“ praji wječch, jako běšche šłowa teho psalma čžital. Wonej šo dželšičtaj. Džej powšchitkowneho modljenja bu wufasany a duchowny, kotryž předowasche, wša ša tekst — 91. psalm. Šhěžor pšcheklapnjeny šo wječcha woprascha, hacž je wo tym podawku

powjedal, kotryž běšche šo pšchi jeju roščeržowanju měl; wón jemu wobkrucži, šo ničžo wo nim powjedal njeje.

Šrótki čžaf po tym, jako měješche šhěžor někotre šwobodne wokomiki a šebi po šchescžijanskim pošylunjenju žadašche, wón k šwojemu kaplanej pošla, šo by jemu tón w jeho stanje i biblije čžital. Wón pšchišdže a šapocža — 91. psalm čžitačž. „Šměrom“, praji šhěžor, „ššto wam praji tole čžitačž?“ „Bóh“, wotmolwi tón kaplan. „Ššto?“ šawola Alexander. Šaplan dale powjedasche: „Pšcheklapnjeny, jako Wašcha Majestošč še mni pošla, ja pšchod Bohom na moje kolena padžech a jeho prošchach, šo by mojej šłabej hubje wucžil, ššto dyrbju rēcžecž. Ša šacžuch, šo bu mi to wotdželenje šwjateho pišma, kotrež dženša čžitačž šapocžach, šjawnje pokasane. Čžeho dla je mje Wašcha Majestošč pšchektorhnyła, ja njewěm.“ To móžnje na šhěžora škutkowasche. Wón bu čžičezje hinašchi a wón šo jara ša roščerženje šwjateho pišma prózowasche. W šwojim šaku wón štajnje papjerku noschesche; ničto pak njewjedžesche, ššto na nej šteji. Sdy by šo wón druhu šuknju woblekł, by wón tu papjerku i dobom do njeje tyknyl. Šudžo mějachu ša wulky wážne pišmo. Pšchi šhěžorowej šmjercži šo pokasa, šo běšche to 91. psalm.

Šwafna drašta.

Šohaty a móžny wječch šo junčroč nastaji šwój kraj a lud šebi wobhladačž. Wón wopuščezži šwój hród a čžehnješche jako jednory muž mjes šwojim ludom wokoło, šwotřewasche šylšy njeshožownych a pomhasche hubjenym. Duž namala w puščžinje mlodženja, kiž běšche dživi wot rubjenštwu živy; ale na jeho woblicžu běšche tola hišesche pošnacž, šo běšche wón wot wošebneho naroda a derje šdželany. Šwutroba wječcha bě wšcha hnutu a wón temu mlodženzej rēcžesche, šo by šobu na jeho kralowški hród čžahnył, šo čže jeho mēcž kaž šam šwoje džecžo. Tón mlodženž džesche šobu a bydlešche w kralowškim hrodže a šhodžesche w draščje kralowych džecži. Šle ta drašta, do kotrež šo namatačž njemóžesche, běšche prava wječchowska drašta, to běšche wošebne a šdobne waschnje, ta doštojnošč, majestošč, kotraž šo jenož na pšchinardženej doštojnoščji pokaze. Šak čžezto bu temu mlodženzej šo do teho namatačž a tak hušto žadašche šebi wrócžo do stareho džiwneho žiwjenja. Šle kralowa miłosčž běšche nad nim a kaž hušto by wón dobre waschnje šabyl a šwojeho dobročzelowu lubosčž i njedžakom placzil, — wón by jenož do teho wócžka pošneho wyšokosčezje a miłosčžje pohladačž trjebał, a jemu bu žel teho, šštož běšche šawinował, a wón šebi pomyšli na tu lubosčž, kotraž běšche jeho še škaženja torhnyła, horze šylšy roščacža macžachu jeho woblicžo a pšchezo hlubje šarosčezje jemu do wutroby noweho Šótza čžesčje doštojnny wobras a pšchezo šwobodnišcho šo wón nuts ščživi do rjaneho a šdobneho waschnja noweho žiwjenja a wón bu domjazy w domje šwojeho Šótza a jeho stare žiwjenje a waschnje běšche šo w krašnosčži noweho podnuriko! To je ta historija kóždeho wobšnadženeho džecžža Božeho a jeho šwafneje drašty.

Něšto k rošpominanju.

O njehladaj na boháštwu
A na twoju móž njetwať wšcho,
Šso Bohu jeno dowěť!

Dwoje pošera čžłowške šbože — : štarosčezje a njeměrna wutroba.

Ššerbški jubilejny krala Šbertowy šond.

Dotal nahromadžene: 1135 hr. 65 np. Dale šu škladowali:
š. Ššerb še Židowa (pšches šotru) 1 hr.; šublet Šchudak i Šomorowa-Šakecžanšeho 2 hr.; wucžer Šohuwěr Šróbl w Delnjej Šórzny 3 hr.; i Čžemjerč: šublet Šan Šlynk 3 hr., Šrycža 20 np., Šan Škal 1 hr., Šan Šjerwa a Š. Š. Šencž po 50 np.; Šakecžanšte šerbšte towarštwu „Šipa“ 5 hr.; šantor Šraša w Škotežach 5 hr.; Šan Šento w Šherrnucze 5 hr.; Šedwig Šommercz w Šudyščinje 3 hr.; šoščž Šhwacžičžanšeho šerbšeho towarštwu ša pošnu šospodu 1 hr.; Šana Šwinflerez i Ššchwacžidla 50 np.; wšchšchi wucžer em. Škrecžmar w Šudyščinje 20 hr.; Ššjela-Šchekecžanški w Šudyščinje 10 hr.; šem. wšchšchi wucžer š. Š. Šiedler 20 hr.; šaracž Šarbať w Škotežach 5 hr. — Šromadžje 1221 hr. 35 np.

Ššjena daricželow a jich darow šo pošdžičcho wošebje wocžičezja a šo kralej pšchepodadža.

Š najwutrobníšchim džakom Šommer, poškladnik.

Šorjedženka: Š 2. šwitowanju i Ššchwacžidla ma rěšacž měšto Šnowat: „Šanať.“